

מקור המאמר בזהר פרשת בהעלותך דף קמח ע"ב - קמט ע"א
נס יציאת מצרים

רְבִי אֲבָא פָּתַח, (תהלים ט) אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יִי
בְּאוֹר פְּנֵיךָ יִהְלֹכוּ. הֵאֵי קָרָא אוֹקְמוּהָ, אֲבָל תָּא
חַזִי, זַפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִי לֹון
אוֹרֵייתָא קְדִישָׁא, (דף קמ"ט ע"א) וְאוֹלִיף לֹון אֲרַחוּי,
לְאַתְדַבְּקָא בֵיהּ, וְלְמִיטְר פְּקוּדֵי דְאוֹרֵייתָא, לְמַזְבֵּי
בְּהוּ לְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְקָרִיב לְהוּ בְּשַׁעְתָּא דְנַפְקוּ
מִמְצָרִים, דְּהָא בְּדִין אֲפִיק לֹון מִרְשׁוּתָא אַחְרָא,
וְסָלִיק לֹון לְאַתְאַחְדָּא בְּשָׁמַיָהּ, וּבְדִין אֲקָרוּן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי חוֹרִין מִכְּלָא. דְּלֹא יִתְּבוּ תַחוּת רְשׁוּתָא
אַחְרָא, וְסָלִיק לֹון לְאַחְדָּא בְּשָׁמַיָהּ, דְּסָלִיק עַל כְּלָא,
דְּשְׁלִיט עַל עֲלָאִין וְתַתְּאִין.

וּמַגּוּ רְחִימוּתָא דְלַהוּן, קָרָא לֹון (שמות ד) בְּנֵי בְכוֹרֵי
יִשְׂרָאֵל, כְּגוֹנָא (דְקְדוּשָׁה) עֲלָאָה (ועל דא).
קָטַל (ס"א וְקָטַל) כָּל בְּכוֹר דְלַעֲיֵלָא וְתַתָּא, וְשָׂרָא קְטִירִין
וְאַסִּירִין דְעֲלָאִין וְתַתְּאִין, בְּגִין לְאַפְקָא לֹון, וְעָבִיד לֹון
בְּנֵי חוֹרִין מִכְּלָא. וְעַל דָּא לָא בְּעָא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא,
לָא מְלַאךְ, וְלָא שָׂרָף, אֲלָא אִיהוּ. וְעוֹד, דְּהָא אִיהוּ
יָדַע לְאַבְחָנָא וְלְמַנְדַּע כְּלָא, וְלְמִשְׁרֵי אֲסִירִין, וְלָאוּ
אֵינּוֹן בְּרְשׁוּתָא דְשְׁלִיחָא אַחְרָא אֲלָא בִידֵיהּ.
אֲלָא רַק הוּא. וְעוֹד, שְׁהַרִי הוּא יָדַע לְהַבְחִין וְלְדַעַת הַכֹּל וְלְהַתִּיר אֲסוּרִים, וְאֵינָם בְּרְשׁוּת שְׁלִיחַ אַחַר,
אֲלָא בִידוּ.

רְבִי אֲבָא פָּתַח, (תהלים פט) אֲשֶׁרִי
הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה הִי בְּאוֹר
פְּנֵיךָ יִהְלֹכוּ. הַפְּסוּק הַזֶּה
פְּרָשׁוּהוּ, אֲבָל בָּא רָאָה,
אֲשֶׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוּשׁ
בְּרִיךְ הוּא נָתַן לָהֶם תּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, וְלְמַדָּם דְּרָכֵי
לְהַתְּדַבֵּק בּוֹ, וְלְשַׁמֵּר מְצוּוֹת
הַתּוֹרָה לְזַכּוֹת בָּהֶן לְעוֹלָם הַבָּא,
וְקָרְבָם בְּשַׁעְתָּא שִׁיבְעָא מִמְצָרִים,
שְׁהַרִי אַז הוּצִיאָם מִרְשׁוּת
אַחְרָת, וְהַעֲלָם לְהַאֲחִזוּ בְּשִׁמּוֹ,
וְאַז נִקְרְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֵי
חוֹרִין מִהַכֹּל, שְׁלֹא יִשְׁבוּ תַּחַת
רְשׁוּת אַחְרָת, וְהַעֲלָם לְהַאֲחִזוּ
בְּשִׁמּוֹ, שְׁעוּלָה עַל הַכֹּל,
שְׁשׁוּלֵט עַל עֲלִיּוֹנִים וְתַתְּחוּנִים.

וּמַתּוּךְ אַהֲבַתְּם קָרָא לָהֶם (שמות
ט) בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, כְּדַגְמָה (שֶׁל
הַקְּדוּשָׁה) עֲלִיּוֹנָה. (ועל זה) הֵרַג (והרג)
כָּל בְּכוֹר שְׁלִמְעֵלָה וּמִטָּה,
וְהַתִּיר קְשָׁרִים וְאַסוּרִים שֶׁל
עֲלִיּוֹנִים וְתַתְּחוּנִים כְּדִי
לְהוּצִיאָם, וְעַשָּׂאָם בְּנֵי חוֹרִין
מִהַכֹּל. וְעַל זֶה לָא רְצָה הַקְּדוּשׁ
בְּרִיךְ הוּא לָא מְלַאךְ וְלָא שָׂרָף,
וְאֵינָם בְּרְשׁוּת שְׁלִיחַ אַחַר,

בֹּא רֵאֵה, בְּאוֹתוֹ לִילָה שְׂרָצָה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַרְגׁ כָּל
אוֹתָם בְּכוֹרוֹת כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר,
בְּשַׁעַת שִׁירְד הַלֵּילָה, בָּאוּ
מִזְמָרִים לְזַמֵּר לְפָנָיו. אָמַר לָהֶם,
לֹא זֶמֶן הוּא, שֶׁהָרִי שִׁירָה אַחֲרַת
מִזְמָרִים בְּנֵי בְּאֶרֶץ.

תָּא חַיִּי, בְּהֵהוּא לִילִיָּא דְבַעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְקַטְלָא כָּל אֵינוֹן בְּכוּרֵי כְּמָה דְאֶתְמַר,
בְּשַׁעְתָּא דְרַמְשׁ לִילִיָּא, אָתוּ מִזְמָרִין לְזַמְרָא קַמֵּיהּ,
אָמַר לוֹן, לָאו עֵידֵן הוּא דְהָא שִׁירְתָּא אַחֲרָא,
מִזְמָרִין בְּנֵי בְּאֶרֶא.

בְּשַׁעַת שְׁנַחֲלֵק הַלֵּילָה
הַתְּעוֹרְרָה רוּחַ צְפוֹן, וְאֵז עָשָׂה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נְקֻמוֹת,
וְיִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים שִׁירָה בְּקוֹל
רֶם, (וְיִשְׂרָאֵל מִזְמָרִים וְאוֹמְרִים הַלֵּל בְּקוֹל רֶם)
וְאֵז עָשָׂאם בְּנֵי חוֹרִין מֵהַכֵּל,
וּמִלְאָכִים עֲלִיוֹנִים וְכָל
מְרַכְבוֹתֵיהֶם הָיוּ מְקַשְׂיבִים לָהֶם
לְקוֹלוֹת יִשְׂרָאֵל. אַחַר שֶׁנִּמְלְאוּ,
רָשְׁמוּ אֶת בְּתִיהֶם מֵאוֹתוֹ דָּם
וּמְדָם הַפֶּסַח בְּשִׁלְשָׁה רְשׁוּמִים:
(שם יב) עַל הַמִּשְׁקוּף וְעַל שְׁתֵּי
הַמְּזוּזוֹת.

בְּשַׁעְתָּא דְאֶתְפְּלִיג לִילִיָּא, אֶתְעַר רוּחַ צְפוֹן,
וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּדִּין עֶבֶד נִוְקָמִין,
וְיִשְׂרָאֵל עֶבְדֵּינָא שִׁירְתָּא בְּקוֹל רֶם, (ס"א וְיִשְׂרָאֵל מִזְמָרִין וְאוֹמְרִין
הַלֵּילָא בְּקוֹל רֶם) וְכִדִּין עֶבֶד לוֹן בְּנֵי חוֹרִין מִכָּלֵא, וּמִלְאָכִין
עֲלָאִי, וְכָל מִשְׁרַיִין פְּלָהוּ, הָווּ צִיִּיתִין לְהוֹן לְקַלִּיהוֹן
דְיִשְׂרָאֵל. בְּתַר דְאֶתְנַגְרוּ, רְשִׁימוּ לְבִתִּיהוֹן, מִהֵהוּא
דְמָא, וּמְדָמָא דְפֶסַחָא, בְּתַלְת רְשִׁימִין. (שמות יב) עַל
הַמִּשְׁקוּף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת.

מָה הַטַּעַם? הָרִי פְרִשׁוּהָ, מִשׁוּם
שֶׁהוּא רִשָּׁם קְדוֹשׁ, וְהַמִּשְׁחִית
כְּשֶׁהוּא יוֹצֵא וְרוֹאֵה אוֹתוֹ דָּם
שֶׁהָיָה רִשׁוּם עַל אוֹתוֹ פֶּתַח, חָס עַל יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב וּפֶסַח ה' עַל הַפֶּתַח וְגו'.

מָאִי טַעְמָא. הָא אוֹקְמוּהָ בְּגִין דְאִיהוּ רְשִׁימָא
קְדִישָׁא, וּמִחֲבָלָא כִּד אִיהוּ נְפִיק, וְחָמִי הֵהוּא
דְמָא דְהוּהוּ רְשִׁים עַל הֵהוּא פֶּתַחָא, חָיִים עֲלִייהוּ
דְיִשְׂרָאֵל, הִדָּא הוּא דְכָתִיב וּפֶסַח י' עַל הַפֶּתַח וְגו'.

סֵפֶר אֹרֶז הַזֶּהָר (עמוד 294)

יג) חֲכַמַת הַקְּבֵלָה יִכְנִיס אֶהְבָּה וְיִרְאֵת הַשֵּׁם בְּלֵב הָאָדָם – וְאֲשֶׁרִי לְמִי שִׁזְזָה לֹזֶה
וּבְעֵגֶן (מִזְהִיר הָעַם שֶׁלֹּא לְהִרְחִיק מִחֲכַמַת הַקְּבֵלָה אֲדַרְבָּא וְאֲדַרְבָּא יִגִיעַ הַזֶּק לְנִשְׁמַתּוֹ מִי שֶׁלֹּא לְמַד
חֲכָמָה זו) לְמוֹד חֲכַמַת הַקְּבֵלָה אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שִׁזְזָה לֹזֶה לְרֵאוֹת בְּנַעַם הַשֵּׁם וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ, כְּבוֹד
אוֹמֵר בְּלוֹ, כִּי הַחֲכָמָה זו יִכְנִיס אֶהְבָּה וְיִרְאֵת הַשֵּׁם בְּלֵב הָאָדָם, וְרֵאִיתִי הַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם פּוֹרְשִׁים
מִלְכָּנֶס לְפָרְדֵס וּלְלַמֵּד חֲכַמַת הַקְּבֵלָה, בְּאֶמְרָם: הַנְּסַתְרוּת לְהַשֵּׁם אֱלֹקֵינוּ וְהַנְּגַלוֹת לָנוּ, בּוֹדָאִי הָאֲנָשִׁים
הָאֵלֶּה אֵינָם זֹכִינָן לְנִשְׁמָה כְּמִי שֶׁלּוֹמֵד סְתָרֵי הַתּוֹרָה כְּמִבְּאֵר בְּפָרְדֵס בְּשַׁעַר 'עֶשֶׂר וְלֹא תִשַׁע' פֶּרֶק
חֲמִישִׁי, הִבִּיא רַעֲיָא מִהִמְנָא: